LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

2026-11-18

Diarienummer:
511-2602-2026

Inkomna yttranden och Länsstyrelsens svar

Yttrande från Havs- och vattenmyndigheten:

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten har fått tillfälle att yttra sig över Länsstyrelsens förslag till ny bevarandeplan för Natura 2000-området Svarten (SCI) SE0510121 i Hallands län.

Uppdateringen av bevarandeplanen sker med anledning av den nationella omprövningen av vattenkraft (NAP). Till stöd för arbetet har Havs- och vattenmyndigheten fastställt en vägledning och ett förtydligande av denna.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten hänvisar i första hand till den ovannämnda vägledningen och förtydligandet av den. Enligt myndighetens bedömning följer förslaget till bevarandeplan vägledningen.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker uppdateringen av bevarandeplanen, som ger en bra beskrivning över de ekologiska behov som behöver tillgodoses för att bevarandemålen ska nås eller upprätthållas.

Yttrande från Sveriges fiskevattenägareförbund:

Summering

Sveriges Fiskevattenägareförbund lämnar härmed sitt remissvar på Länsstyrelsen Hallands förslag till reviderad bevarandeplan för Natura 2000-området Svarten. Förbundet stöder över lag målen för att bevara detta värdefulla vattenekosystem och dess arter. Vi ser dock ett antal punkter som behöver ytterligare utredning och förstärkning för att optimalt tjäna både naturvården och fiskevattenägares intressen.

Positivt

Förbundet konstaterar med tillfredsställelse att **naturvärden är väl** dokumenterade då bevarandeplanen ger en god överblick över områdets betydelse. Dokumentet visar god förståelse för vattenekologins komplexitet och sambanden mellan olika arter och habitattyper och Fiskebeståndens status är uppmärksammad. Och den långsiktiga kalkningsåtgärd som genomförts sedan 1988 är ett föredöme för aktiv naturvård.

Områden för förbättring

Vi identifierar dock flera aspekter som kräver större fokus:

Fragmentering genom reglering

Bevarandeplanen konstaterar att "Lillån/Svartån är reglerad mitt i Natura 2000-området vid sjön Svartens utlopp" och att detta utgör "ett vandringshinder för samtliga förekommande fiskarter i upp- och nedströms riktning."

Vi anser:

- Detta är ett fundamentalt problem som måste adresseras aktivt, inte bara dokumenteras
- Fragmentering driver långsamt mot kollaps av migrerande fiskbestånd
- De flesta fiskarter är beroende av att fritt kunna röra sig i vattensystemen

Vattenkvalitet och näringsbias

Planen noterar att Svarten är "näringsfattig (10 µg/l fosfor)" och att detta är positivt för flytsvalting men ej optimal för all fiskbiotop.

Vi anser att:

- Näringsfattiga sjöar kan ge dålig naturlig produktion för fiskfödda
- En balans mellan flytsvaltingskydd och fiskproduktion måste uppnås

Allvarlig miljöförändring

Bevarandeplanen noterar att "granproduktionsskog, åkermark och betesmark" har ersatt den ursprungliga lövskogen i avrinningsområdet. Detta är en kritisk miljöförändring som påverkar:

- Temperaturregim: Lövskog ger skugga; granskog absorberar värme
- Organiskt material: Löv och insekter från ädellövskog är vital näringskälla
- Strömningshabitat: Trädrötter och nedfallna stammar skapar strukturer

Förbundet noterar att området innehåller fiskar som:

- **Öring** – Bestånd är begränsat pga. regleringen
- **Lax** – Vandrar upp via Ätran och Högvadsån
- **Ål** – Akut hotad art med nationell förvaltningsplan

Vår bedömning:

Dessa arter är **inte tillräckligt prioriterade** i bevarandeplanen. De är:

1. **Rödlistade** och därför särskilt skyddsvärda
2. **Migratoriska** och kräver fritt utbyte mellan havet och lekhabitat
3. **Indikatorarter** för ekosystemhälsa

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Sveriges Fiskevattenägareförbund är övertygad om att Svarten är ett område värt att investera i aktivt. Denna bevarandeplan är ett bra första steg, men den måste följas av konkreta åtgärder, inte bara dokumentation.

Framför allt:

- **Fiskvägen måste lösas.** Det är ingen marginalfråga utan essentiell för ekosystemets långsiktiga hälsa.
- **Kantzoner måste etableras.** Den nuvarande granproduktionsskogen är en miljökatastrof jämfört med det ursprungliga lövlandskapet.
- **Övervakning måste systematiseras.** Vi vet vad som behövs – nu måste åtgärderna följas upp med data.

Länsstyrelsens svar:

Natura 2000-området Svarten inrättades för att skydda Natura 2000-arten flytsvalting. Flytsvalting är också det enda som är utpekat för området. Länsstyrelsen har därför inte möjlighet att prioritera andra arter i bevarandeplanen. Då inga fiskarter eller livsmiljötyper för fiskar är utpekade i Natura 2000-området kan Länsstyrelsen inte kräva att fiskvägen måste lösas. Länsstyrelsen instämmer med att kantzoner behöver etableras för själva ekosystemet, men det är inget som påverkar bevarandet av flytsvalting. Därav är det inget Länsstyrelsen kan kräva i den här bevarandeplanen. För Natura 2000-området pågår en övervakning av flytsvalting sedan flera år tillbaka. All annan övervakning faller inte under Natura 2000.

Länsstyrelsen arbetar brett med vattenmiljöerna och frågorna ni adresserar kan hanteras inom till exempel miljökvalitetsnormerna för vatten, nationella planen för omprövning av vattenkraft och naturrestaureringsförordningen.

Yttrande från Trafikverket:

Ärende

Trafikverket har av Länsstyrelsen i Hallands Län fått ovan rubricerade ärende för yttrande. Ärendet handlar om bevarandeplan för Natura 2000-området Svarten (SE0510121) i Varbergs och Falkenbergs kommun. Bevarandeplanen innehåller en beskrivning av åtgärder och verksamheter som kan innebära risk för att skada Natura 2000-områdets naturvärden. Natura 2000-området Svarten är 141,1 hektar och ligger norr om statlig väg 153 vid gränsen mellan Varbergs och Falkenbergs kommun.

Synpunkter

Bevarandeplanen och tillstånd

Det är noterat att det stå i bevarandeplanen: ”Exploatering: • Grävning, schaktning, upplag och alla former av exploatering i strandområdet. Drift och underhåll av vägar och anläggningar i anslutning till stranden kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen”. Om man tolkar bevarandeplanen så har den förtydligat åtgärder som kan påverka området negativt. I läshänvisningen specificeras: De åtgärder som redovisas under rubriken ”Åtgärder som kan kräva tillstånd” i bevarandeplanen, ska ses som exempel på åtgärder som kan skada utpekade arter och livsmiljötyper. I varje enskilt fall måste det göras en bedömning huruvida den planerade åtgärden är sådan att den kan skada områdets naturvärden. ”Bevarandeplanen innehåller en beskrivning av åtgärder och

verksamheter som kan innebära risk för att skada Natura 2000-områdets naturvärden. Denna del är tänkt att vara till stöd för att bedöma om en verksamhet eller åtgärd kan behöva anpassas för att undvika skada på området eller om den behöver tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken."

Trafikverket anser inte att verket ska behöva söka tillstånd för att bedriva underhåll för vår anläggning. Enligt vägförordningen (2012:707) 5 kap. 1 § är Trafikverket som väghållare skyldiga att vidmakthålla vägens standard genom bland annat dikning och andra underhållsarbeten.

Pågående investeringar

Trafikverket vill påminna att arbete är på gång och ska bygga om väg 153 till 2+1 där vid "Svartenbacken". Planerad byggstart är hösten 2026.

Länsstyrelsens svar:

Den form av drift och underhåll som bedrevs före 2001 omfattas inte av tillståndsplikten enligt 7 kap. 28a § miljöbalken. För åtgärder som därefter genomförts råder tillståndsplikt, men bara om åtgärden riskerar att skada miljön i ett Natura 2000-område. Detta ändras inte av bevarandeplanen utan är en lag sedan 2001.

Yttrande från Svensk Vattenkraftförening:

Svensk Vattenkraftförening (SVAF) tackar för möjligheten att lämna synpunkter på föreliggande remiss avseende bevarandeplan för Natura 2000-området Svarten SE0510121, dnr 511-2602-2026.

SVAF har inga övergripande synpunkter på remissförslaget i dess huvudsakliga delar. Föreningen vill dock uppmärksamma länsstyrelsens skrivning avseende Natura 2000 och äldre verksamheter.

I remissen anges att även verksamheter som omfattas av övergångsbestämmelserna till

7 kap. 28 a § miljöbalken i vissa fall kan behöva minska sin miljöpåverkan på grund av Natura 2000, med hänvisning till artikel 6.2 i art- och habitatdirektivet.

SVAF vill framhålla att rättsläget fortfarande är föremål för rättslig utveckling. Den närmare innebörden av artikel 6.2 i förhållande till äldre rättskraftiga tillstånd och övergångsbestämmelserna till 7 kap. 28 a § miljöbalken är alltjämt föremål för rättslig prövning, bland annat inom ramen för det s.k. Bobergsmålet i Suseån. Lagstiftaren har genom de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2026 ytterligare betonat att produktion av förnybar energi utgör ett allt överskuggande allmänintresse och att denna avvägning ska beaktas vid miljörättsliga prövningar.

SVAF vill i detta sammanhang även framhålla att övergångsbestämmelsen till 7 kap. 28 a § miljöbalken inte innehåller något krav på viss tillståndsgrund utan anger endast att verksamheten ska ha påbörjats före den 1 juli 2001.

Vidare vill föreningen framhålla att artikel 6.2 i art- och habitatdirektivet i första hand syftar till att förhindra försämring av Natura 2000-värden. Den närmare innebörden av detta i förhållande till äldre verksamheter vars påverkan förelåg redan vid Natura 2000-områdets utpekande får alltjämt anses vara föremål för rättslig utveckling. Mot bakgrund av att bevarandeplanerna numera även avses utgöra ett viktigt underlag för vattenförvaltningen och framtida prövningar är det särskilt angeläget att de rättsliga utgångspunkterna redovisas på ett nyanserat sätt och inte ger intryck av att rättsläget är klarlagt när så inte är fallet.

Mot denna bakgrund bör länsstyrelsen i bevarandeplanen avstå från kategoriska uttalanden om rättsverkningarna av artikel 6.2 i art- och habitatdirektivet i förhållande till äldre verksamheter. Detta gäller särskilt mot bakgrund av att rättsfrågan fortfarande är föremål för domstolsprövning samt att lagstiftningen om verksamheter för förnybar energi nyligen har ändrats i syfte att stärka dessa verksamheters ställning vid miljörättsliga avvägningar.

Länsstyrelsens svar:

Länsstyrelsen bedömning är att det sedan tidigare är klarlagt att äldre verksamheter kan behöva minska sin miljöpåverkan på grund av Natura 2000, se bland annat 24 kap. 5 § p.1 miljöbalken.

Länsstyrelsen har gått igenom rubriken *Tillståndsplikt för åtgärder och verksamheter* och reviderat så att det numera framgår extra tydligt att tillståndsplikten kan aktualiseras vid en omprövning.

Vad gäller övriga skrivningar ser inte länsstyrelsen någon anledning att ändra skrivningarna i bevarandeplanen.

Yttrande från [redacted] (granne):

Yttrande ang översyn av bevarandeplan för Natura 2000-området Svarten SE0510121

Jag äger en sommarstuga som varit i släktens ägo sedan 1930-talet. Stugan [redacted], ligger på en gammal torpartomt med husgrund, gärdsgårdar och jordkällare bevarade. Jag har upplevt området under hela min livstid, som barn på 50-talet och tills dags datum och vill lämna några reflektioner om de förändringar jag upplevt.

Det var roligt att läsa om de inventeringar som gjorts och de åtgärder som planerats. Jag har inga erinringar mot något förslaget. Jag hoppas de går att genomföra så att Svarten kan förbli den fina sjö som jag fått uppleva under min livstid.

Några iakttagelser:

1. Jag tror att Flytsvaltingen har ökat i sjön. Den fanns inte i vårt sjötomtsområde tidigare, men nu har vi ett bestånd vid bryggan.

2. Variationer i vattenstånd har ökat. Det var mer stabilt tidigare. Numera är variationen under året på ca 80 cm inte ovanliga.

3. Siktdjupet har varierat. Från åren innan kalkningen kom igång, med flera meters sikt, till de senaste åren då sjön stundtals varit ganska brun.

4. Under 2000 talet har det också förekommit någon form av ”algblomning”. Jag har ju upplevt detta många gånger till havs, och det ser ut på liknande sätt. Små flagor, inte på ytan utan fritt flytande i vattnet. För mycket näring i sjön?

5. Likaså har vi under sommarmånaderna en hel del ”slemmig” algbeväxning längs stranden. Den minns jag inte från 1900-talet.

6. Fiskbeståndet har definitivt ökat.

7. Av uppräknade fågelarter i sjön brukar jag årligen notera även skrake, häckande måsar och på senare år gräsand. Jag har vid sällsynta tillfällen sett fiskgjuse men den har aldrig etablerat sig. Noterar med tacksamhet att kanadagåsen skall begränsas.

8. Fritidsfisket har ökat markant de senaste åren. Bör hållas under uppsikt med tanke på fågellivet eftersom båtarna oftast kör runt sjön längs stränderna.

Hör gärna av er om ni vill ha kompletterande upplysningar.

Länsstyrelsens svar:

Länsstyrelsen tackar för dina reflektioner och ditt engagemang. Det är alltid värdefullt att få ta del av reflektioner och förändringar som har upplevts av en närboende under lång tid. Länsstyrelsens förhoppning är att Svarten ska bevaras som den fina sjö du har fått uppleva.

Följande har inga synpunkter:

Varbergs kommun, SLU Artdatabanken, E:ON och Svenska kraftnät.

Följande avstår från att yttra sig:

Naturvårdsverket, Energimyndigheten och Sveriges geologiska undersökning (SLU).